

© “TOKENISM” και η Διαχρονική Προσέγγιση του Γυναικείου Αθλητισμού-Αποκλεισμού (1896-2024)

3^η διάλεξη της Ειρήνης Καμπερίδου, Πέμπτη 12/3/2024 (14.00-16.00), αιθ. 5.

“Tokenism” (Kamberidou, 2010)

Ενημερωτικά, βλ. τι σημαίνει **TOKENISM** και **TOKEN**, στην ενότητα (σελ. 91-93) *“Men take the Glass Escalator and Women hit the Glass Ceiling: the Sticky Floor and Tokenism”* του άρθρου *THE “GLASS ESCALATOR” & “GENDER FATIGUE”: GETTING GENDER BACK ON THE AGENDA* (Kamberidou, 2019: 91-93) [EUROPEAN COMMISSION DG EDUCATION AND CULTURE \(uoa.gr\)](http://EUROPEAN.COMMISSION.DG.EDUCATION.AND.CULTURE(uoa.gr))

Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή (ΕΟΕ)
(μία γυναίκα)

Συνέχεια 4^η διάλεξη 19/3/ 2024

© Ο Αθλητισμός ως πεδίο κοινωνικής χειραφέτησης

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες ως μέσο γνωστοποίησης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Επίσης, βλ. όρους/έννοιες **GENDER INTEGRATION,**
GENDER-NEUTRAL STANDARDS,
COED SPORTS στο άρθρο:

<https://oapub.org/edu/index.php/ejep/article/view/2566/5204>
[://oapub.org/edu/index.php/ejep/article/view/2566/5204](https://oapub.org/edu/index.php/ejep/article/view/2566/5204)

3. **“TOKENISM”**
(Kamberidou, 2010)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ολομέλεια της ΕΟΕ: 35 μέλη - 3 γυναίκες (tokens) και 32 άνδρες

<https://hoc.gr/el/node/23> (τελευταία πρόσβαση 19/10/2023)

Βασιλική Μιλούση,

Αλεξάνδρα Πάλλη

Βούλα Κοζομπόλη

4. Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή:

22 άνδρες, μία (1) γυναίκα

[EUROPEAN COMMISSION DG EDUCATION AND CULTURE \(uoaa.gr\)](http://europeancommission.europa.eu/education-and-culture) να διαβάσετε κεφάλαιο στο άρθρο τι σημαίνει TOKENISM και TOKEN και η ανάλυση της Kanter (1977).

Ο **Σπύρος Καπράλος** επανεξελέγη Πρόεδρος της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής το 2022 για τρίτη συνεχόμενη τετραετία,

Ο κ. Καπράλος που ήταν και ο μοναδικός υποψήφιος, πήρε 22 ψήφους σε σύνολο 22 ψηφισάντων. Επίσης η Ολομέλεια της ΕΟΕ εξέλεξε τους εξής:

- Α' Αντιπρόεδρος: Στέλιος Αγγελούδης
- Β' Αντιπρόεδρος: Ξενοφών Αθανασίου
- Γενικός Γραμματέας: Μανώλης Κολυμπάδης
- Ταμίας: Αντώνης Νικολόπουλος

Εκτελεστική Επιτροπή:

- Αριστείδης Αδαμόπουλος, **Πολυξένη Αργειτάκη (tokenism)**, Γιάννης Καρράς
- Πρόεδρος Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας: Ισιδωρος Κούβελος
- Πρόεδρος Επιτροπής Φιλάθλου Πνεύματος: Μανώλης Κατσιαδάκης
- Πρόεδρος Επιτροπής Ολυμπιακής Προετοιμασίας: Σπύρος Ζαννιάς
- Πρόεδρος Επιτροπής Ολυμπιακής Λαμπαδηδρομίας: Αθανάσιος Βασιλειάδης

<http://efoa.gr/h-nea-dioikisi-stin-elliniki-olimpiak/>
[τελευταία πρόσβαση 8/3/2024]

5. Η διαχρονικότητα του γυναικείου αποκλεισμού (1896-2024)

- Στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το **1896** δεν υπάρχει καμία επίσημη γυναικεία συμμετοχή ... στο Ελσίνκι το **1952** το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών είναι μόνο 10,5% ... στους Ολυμπιακούς του Ρίου το **2016** είναι 45%, και στους Ολυμπιακούς του Τόκυο το ποσοστό ανέρχεται σε περίπου **49%** , **συμμετοχή-ρεκόρ!!!!**

PARIS 2024, DES JEUX 100% PARITAIRES

50♂

50♀

Year	Sports	Events*	Women Athletes	%	Year	Sports	Events*	Women Athletes	%
1896	—	— 0	— 0	—	1960	6	29	611	11.4
1900	2	3	22	2.2	1964	7	33	678	13.2
1904	1	2	6	0.9	1968	7	39	781	14.2
1908	2	3	37	1.8	1972	8	43	1059	14.6
1912	2	6	48	2.0	1976	11	49	1260	20.7
1920	2	6	63	2.4	1980	12	50	1115	21.5
1924	3	11	135	4.4	1984	14	62	1566	23
1928	4	14	277	9.6	1988	17	72	2194	26.1
1932	3	14	126	9	1992	19	86	2704	28.8
1936	4	15	331	8.3	1996	21	97	3512	34.0
1948	5	19	390	9.5	2000	25	120	4069	38.2
1952	6	25	519	10.5	2004	26	125	4329	40.7
1956	6	26	376	13.3	2008	26	127	4637	42.4
					2012	26	140	4676	44.2%
					2012				45.0%
					2020				49%
					2024				50%

7. Women's participation in the Games of the Olympiad

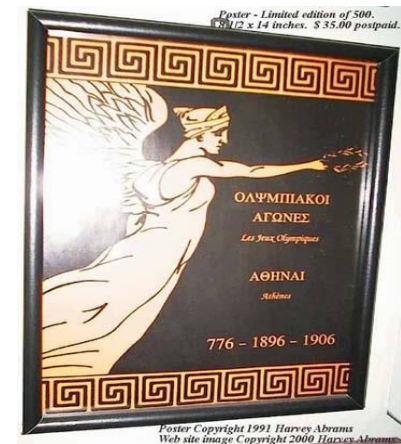

Human Rights

Human Rights

Ε

8. ΕΡΩΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ

- Μήπως ο δομικός μηχανισμός του αθλητισμού, που **επικεντρώνεται στις διαφορές των φύλων (γυναικεία και ανδρικά αθλήματα)**, αποτελεί ταυτόχρονα μηχανισμό παραγωγής κοινωνικής ανισότητας; Μήπως αποτελεί **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΑ**; Αναπτύξτε το θέμα.

Το ίδιο θέμα θα μπορούσε να διατυπωθεί:

- Μήπως η **επικέντρωση στην έμφυλη διαφορά/κατηγοριοποίηση** στον αγωνιστικό αθλητισμό (σε γυναικεία και ανδρικά αθλήματα) αποτελεί **αφορμή** για την αναπαραγωγή κοινωνικών ανισοτήτων;
- Δηλαδή, μήπως η διχοτόμηση των φύλων (η έμφυλη διχοτόμηση/κατηγοριοποίηση) στον αγωνιστικό αθλητισμό δημιουργεί ανισότητες;; **ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΑΝΔΡΕΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ...**

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΟΛΛΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ...

Οι απαντήσεις σε αυτό το ερώτημα ακολουθούν....

9. Τα επιμέρους αθλητικά μοντέλα

Οι αθλητικές δραστηριότητες δεν ταυτίζονται, δεν ταξινομούνται όλες με βάση τη βιολογική-γενετική διαφορετικότητα των συμμετεχόντων (φύλο)...

π.χ. φυσική αγωγή/σχολικός αθλητισμός, μαζικός αθλητισμός, κ.ά.

10. ΤΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ – ΟΙ ΜΥΘΟΙ ΠΕΡΙ «ΑΣΘΕΝΟΥΣ ΦΥΛΟΥ» the 'weaker sex' and the 'weaker brain' theory

Τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα αναπτύσσονταν 'επιστημονικά' ενισχυμένες αντιλήψεις που **αποσκοπούσαν στον αποκλεισμό των γυναικών από δημόσιου χαρακτήρα δραστηριότητες...** (Sandow 1898, Moebius 1908, Weininger 1917, Webster 1930, Pfister 1990)

...έτσι κατασκευάστηκε και παγιώθηκε **ο κοινωνικός μύθος/ στερεότυπο** του «ασθενούς φύλου», κυρίως με βάση αντιλήψεις ιατρικής προέλευσης...

...η ενασχόληση της γυναίκας με τον αγωνιστικό αθλητισμό θεωρείτο **βιολογικά** και **ψυχικά επιβλαβής** ...

(Kamberidou, 2019; Kamberidou, Bonias & Patsantaras, 2019; Kamberidou & Chroni, 2016; Kamberidou 2011/2012; Πατσαντάρας, 2007; Πολιτοπούλου 2008; Kirk 2002; Pfister, 1990)

11. Κοινωνικά στερεότυπα/μύθοι: *the 'weaker sex' and the 'weaker brain' theory*

Βλέπε ιατρική θεωρία των Βρετανών του 19^{ου} αιώνα για το **ασθενές/κατώτερο γυναικείο μυαλό** στη μελέτη της Fauvel (2013).

- ❑ ... Οι γυναίκες πρέπει να εξοικονομούν ενέργεια [...] Οι γιατροί νοσήλευαν τις «αφύσικες» (abnormal) γυναίκες που τολμούσαν να επαναστατήσουν...»(Fauvel, 2013).
- ❑ Οι θεωρίες περί γυναικείας κατωτερότητας διαπερνούσαν όλους του **επιστημονικούς, δημόσιους και ιδιωτικούς** τομείς, σε σημείο που οι γυναίκες είχαν πειστεί για τη δική τους κατωτερότητα, απόλυτο σύμπτωμα αποξένωσης (Fauvel, 2013).

Οι Βρετανοί γιατροί, γυναικολόγοι και ψυχίατροι, που ήταν πεπεισμένοι για την 'αδυναμία' του ασθενούς φύλου, είχαν να αντιμετωπίσουν τις αντιδράσεις των γυναικών και ειδικά εκείνες των ακτιβιστριών/φεμινιστριών που αγωνίζονταν να δημοσιοποιήσουν στο κοινό την ιατρική κακοποίηση...

(Fauvel, 2013, μετάφραση Καμπερίδου 2022).

...the **construction** and consolidation of the social myth (stereotype) of the "weaker sex", **primarily from medical fields...**

(Kamberidou, 2019; Kamberidou, Bonias & Patsantaras, 2019; Kirk 2002; Pfister, 1990; Sandow 1898, Moebius 1908, Weininger 1917, Webster 1930)

shutterstock.com · 1481410694

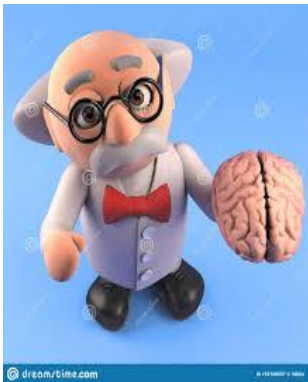
12. The “Physiological truth” (Η Αλήθεια της Φυσιολογίας)

“Crazy brains and the weaker sex: the British case (1860-1900) Βλ. έρευνα της Aude Fauvel (2013), translated by Jane Yeoman <https://doi.org/10.4000/cliowgh.352> (τελευταία πρόσβαση 8/3/2024).

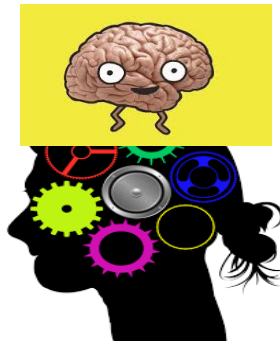
“... it was thought that any such **gentle** and **fragile** creatures who dared practise a sport, or, worse, handle weapons, would almost inevitably succumb to **dementia**, **so alien was the female body to such activity**”

(Vertinsky 1990, in Fauvel, p. 9).

The “**physiological truth**”, not only to justify a certain Victorian society’s expectations of women’s propriety, but also actively helped promote the repression of non-conformists by **encouraging husbands to hospitalise** all those who behaved in a manner **contrary to nature**, in the name of **protecting the evolutionary process**” (Fauvel, 2013: 10)

“Physiological truth”
of woman’s
inferiority

A Game of Tennis,
έργο του Άγγλου
ζωγράφου George
Goodwin Kilburne
(1839-1924)

13.

**Η γυναικεία ενασχόληση με τα σπορ έως το 1914
υπήρξε προνόμιο μιας μικρής μειοψηφίας των
ανώτερων και μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων....**

1908 Danish Gymnasts

14.

**1908 London, Women's archery: Ladies
Doubles National Round (IOC, 2006)**

1912 Female Olympians

Australian swimmers Fanny Durack and Mina Wylie, who paid their own way to Stockholm in 1912

15.

1912 Female Olympians

Marguerite Broquedis

16. Έργο του Γάλλου ζωγράφου Leopold Franz Kowalski (1856-1931)

A Game of Tennis in Battersea Park, έργο του Βρετανού ζωγράφου James Wallace (1872-1911)

Match,
έργο του Άγγλου
ζωγράφου Horace
Henry Cauty
(1846-1909)

17. Δεξιά: *A Game of Tennis*,
έργο του Ιρλανδού ζωγράφου
John Lavery (1856-1941)

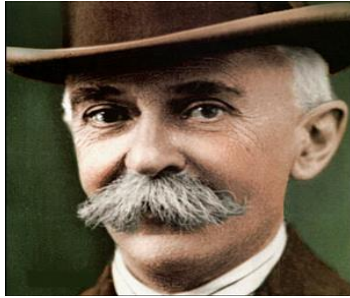

18.

Συντονισμένες με το πνεύμα της εποχής
οι απόψεις του βαρόνου Pierre de
Coubertin
(2^{ος} Πρόεδρος της ΔΟΕ)
(1896–1925)

19. Coubertin 1902, 1911, 1912, 1924, 1931 ...

«Ο αγωνιστικός αθλητισμός είναι φαινόμενο που εναντιώνεται στον φυσικό προορισμό της γυναίκας»
(Coubertin, 1902)

«Η θέα των σχεδόν γυμνών γυναικών θα ξυπνήσει τα αρχέγονα πάθη των ανδρών θεατών...και το γυναικείο σώμα θα γίνει πιο ελκυστικό από την ίδια την αθλητική απόδοση...»

“Women, to his mind, were like other ‘**weak**’ members of society – children, the elderly, and the sick – and were **best suited for physical education and the pursuit of public and personal health-oriented goals**. [...] **the sight of women’s nearly nude bodies would arouse the primordial passions of the male spectators**. A clear danger was thus that the spectacle of **the lightly clothed female body would become more attractive than the athletic performance itself**” (Carpentier & Lefèvre , 2006: translated from French by Irene Kamberidou, 2021).

- “L’escrime et les femmes” ...
εάν αυτή «**θηλυκοποιηθεί**»
(Coubertin, 1911: 78)

- Να παραμείνει ο ολυμπιακός αθλητισμός τόπος αποκλειστικά για άνδρες
(Coubertin, 1912: 109).

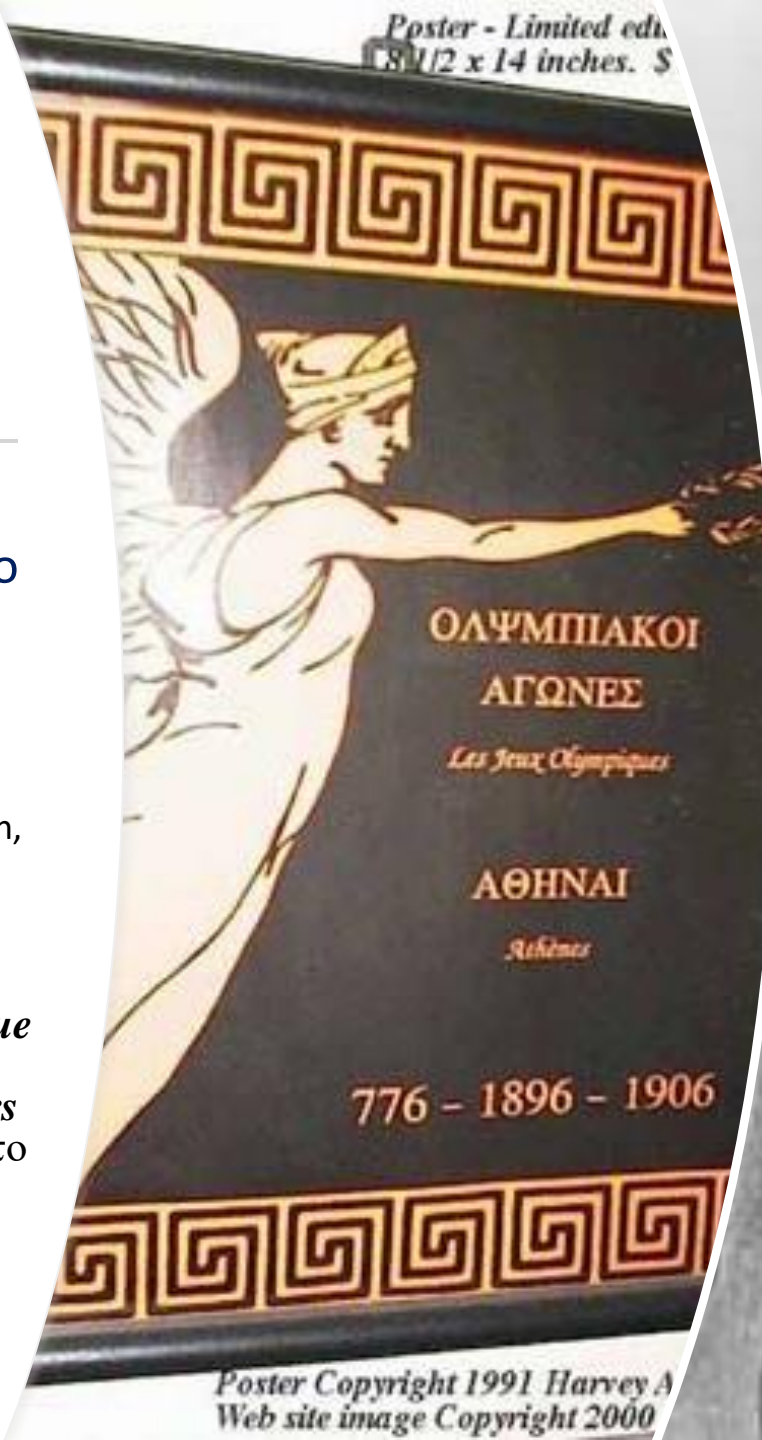
- Η συμμετοχή των γυναικών στους Ολυμπιακούς Αγώνες αποτελεί ένα είδος **κοινωνικής και ηθικής απόκλισης** ... (Coubertin, 1925)

Επίσης, βλ. Πασαντάρας 2007, Patsantaras & Kamberidou, 2006: 374)

20.

«Μια πολιτισμικά ανώτερη φυλή έχει το δικαίωμα να περιορίσει τα προνόμια μιας πολιτισμικά κατώτερης...» (Coubertin, 1903).

According to Coubertin, "*rac*es are of different value and to the white race, of superior essence, all others must make allegiance" (στο έργο του Laurent Dornel 2015).

21. Δημήτριος Βικέλας (1835-1908)

Έλληνας λόγιος, ποιητής και πεζογράφος, επιχειρηματίας ...

Ο πρώτος πρόεδρος της ΔΟΕ,
ο Δημήτρης Βικέλας
ΔΟΕ: 1894 – 1896

Η ΔΟΕ στην Αθήνα το 1896
(Βικέλας στο κέντρο, Coubertin
αριστερά, δίπλα στον Βικέλα)

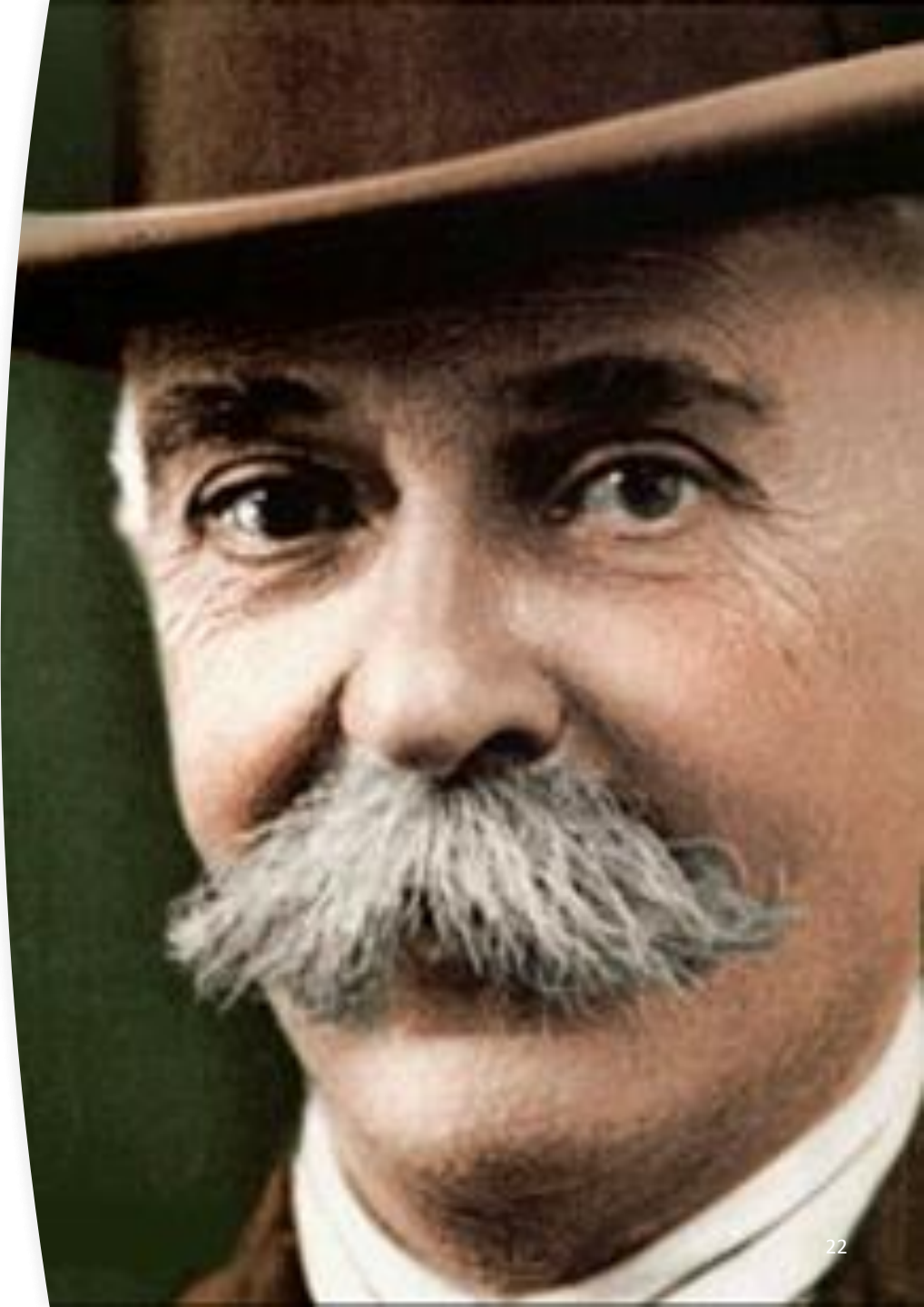
Recruited by Pierre de Coubertin ...

“One might even say that the Olympic Movement was conceived as a tool to promote and spread European aristocratic values and masculine values”

2^{ος} Πρόεδρος της ΔΟΕ (1896–1925)

«... Τα πρώτα μέλη της ΔΟΕ που «στρατολογήθηκαν»/επλέχθηκαν από τον Coubertin, ανήκαν στην αριστοκρατία. Σε μια ευρωπαϊκή κοινωνία που παραδοσιακά διαχωρίζει τους πλούσιους από τους φτωχούς και τους άνδρες από τις γυναίκες, ήταν φυσιολογικό και πρακτικό τα πρώτα μέλη της ΔΟΕ να προέρχονται από την ίδια κοινωνική τάξη και να έχουν το ίδιο φύλο [...]

«Θα μπορούσε κανείς να πει ότι το Ολυμπιακό Κίνημα σχεδιάστηκε ως εργαλείο για την προώθηση και διάδοση των ευρωπαϊκών αριστοκρατικών αξιών και των ανδρικών αξιών» (Carpentier & Lefèvre, 2006, μτφρ. Ειρ. Καμπερίδου 2021) .

23.

Count Henri de Baillet-Latour,
3^{ος} Πρόεδρος της ΔΟΕ: 1925-1942

Με κύριο στόχο να αμβλύνει (να περιορίσει) τη γυναικεία αξίωση για συμμετοχή στα αγωνίσματα **στίβου**, πρότεινε να επιτραπεί στις γυναίκες η πρόσβαση σε αγωνίσματα «**αισθητικού χαρακτήρα**»...

As he could not totally eliminate or exclude women from the Olympics, the Count proposed a **limited number of socially acceptable sports for the weaker sex**, such as figure skating, swimming, gymnastics, and tennis, **rejecting all sport activities that were judged too energetic or not aesthetic !**

(Carpentier & Lefèvre, 2006; Patsandaras & Kamberidou, 2006).

24. Sigfried Edström 1942-1952

4^{ος} Πρόεδρος της ΔΟΕ, που επίσης εμπόδιζε τη γυναικεία συμμετοχή στους Ολυμπιακούς Αγώνες...

Following IOC president Henri de Baillet-Latour's death in 1942, **Edström became the acting president** until the end of World War II, when he was formally elected...

- ❑ He played a **major role**—with his dual membership in the IAAF and the IOC— to **subjugate women/create barriers for women in Olympic sport ...**

25. Avery Brundage, the 5th IOC President: 1952-1972

Πριν αναλάβει την προεδρία της Δ.Ο.Ε., ο Brundage –ως πρόεδρος της IAAF (Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Κλασσικού Αθλητισμού)–βρισκόταν συχνά σε δημόσια αντιπαράθεση με τους υπέρμαχους του γυναικείου αθλητισμού

(Pfister 1990, Πατσαντάρας 2007, Καμπερίδου 2011)

➤ Η εικόνα της ΔΟΕ από το 1896 μέχρι το 1981 υπήρξε αποκλειστικά ανδρική (Καμπερίδου 2011).

See list: http://olympic-museum.de/president/pres_ioc.html:

1894 - 1896	1. President:	Demetrios Vikelas (Greece)
1896 - 1925	2. President:	Baron Pierre de Coubertin (France)
1925 - 1942	3. President:	Henri de Baillet-Latour (Belgium)
1946 - 1952	4. President:	Sigrid Edström (Sweden)
1952 - 1972	5. President:	Avery Brundage (USA)
1972 - 1980	6. President:	Lord Killanin of Dublin and Spittal (Ireland)
1980 - 2001	7. President:	Juan Antonio Samaranch (Spain)
2001 - 2013	8. President:	Jacques Rogge (Belgium)
2013 -	9. President:	Dr. Thomas Bach (Germany)

26.

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΔΡΟΜΟΙ 1896

-Σταματία Ροβίθου από τη Σύρο
και η Μελπομένη από την
Κέρκυρα...

- In 1894, when the 1896 Olympics were being planned, Michel Breal, French linguist and historian, proposed that a 40K (24.8 miles) race be included in the track and field program, in order to commemorate the run of Pheidippides from Marathon to Athens in 490BC, and of course the Greek organizers agreed enthusiastically.

Βλέπε: Lernartz (1994) and Tarasouleas, (1997),
Βλέπε: [The Olympic Marathon](#) by David E.
Martin, David A. Martin, Roger W. H. Gynn - Sports
& Recreation -Publisher, Human Kinetics 2000

Alice Milliat (1884-1957)

THE FIRST WOMAN SPORT
ENTREPRENEUR AND OLYMPIC
ENTREPRENEUR

27.

Alice Joséphine Marie
Million, later
Alice Milliat

Άστυ 31/03/ 1896,

(Πατσαντάρας 2007, Αποστόλου
και Μαράτου (χ.χ.έ), κ.ά.)

28.

Η **Σταματία Ροβύθη** από τη Σύρο – 35 ετών, και μητέρα επτά παιδιών– διήνυσε το **1896** την επίσημη μαραθώνια ολυμπιακή διαδρομή σε 5½ ώρες.

Ιδού το «ασθενές φύλο» !!

Stamata Revithi

Free hand drawing

Επίκαιρο μωστό της Stamata Revithi

29.

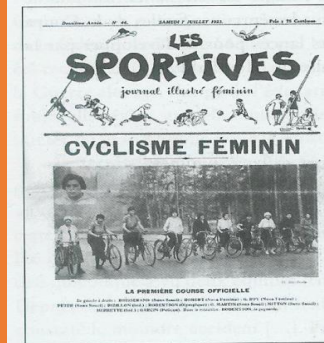
Η Μελπομένη (αγνώστων λοιπών στοιχείων) διήνυσε , το 1896, την επίσημη μαραθώνια ολυμπιακή διαδρομή σε 4,5 ώρες

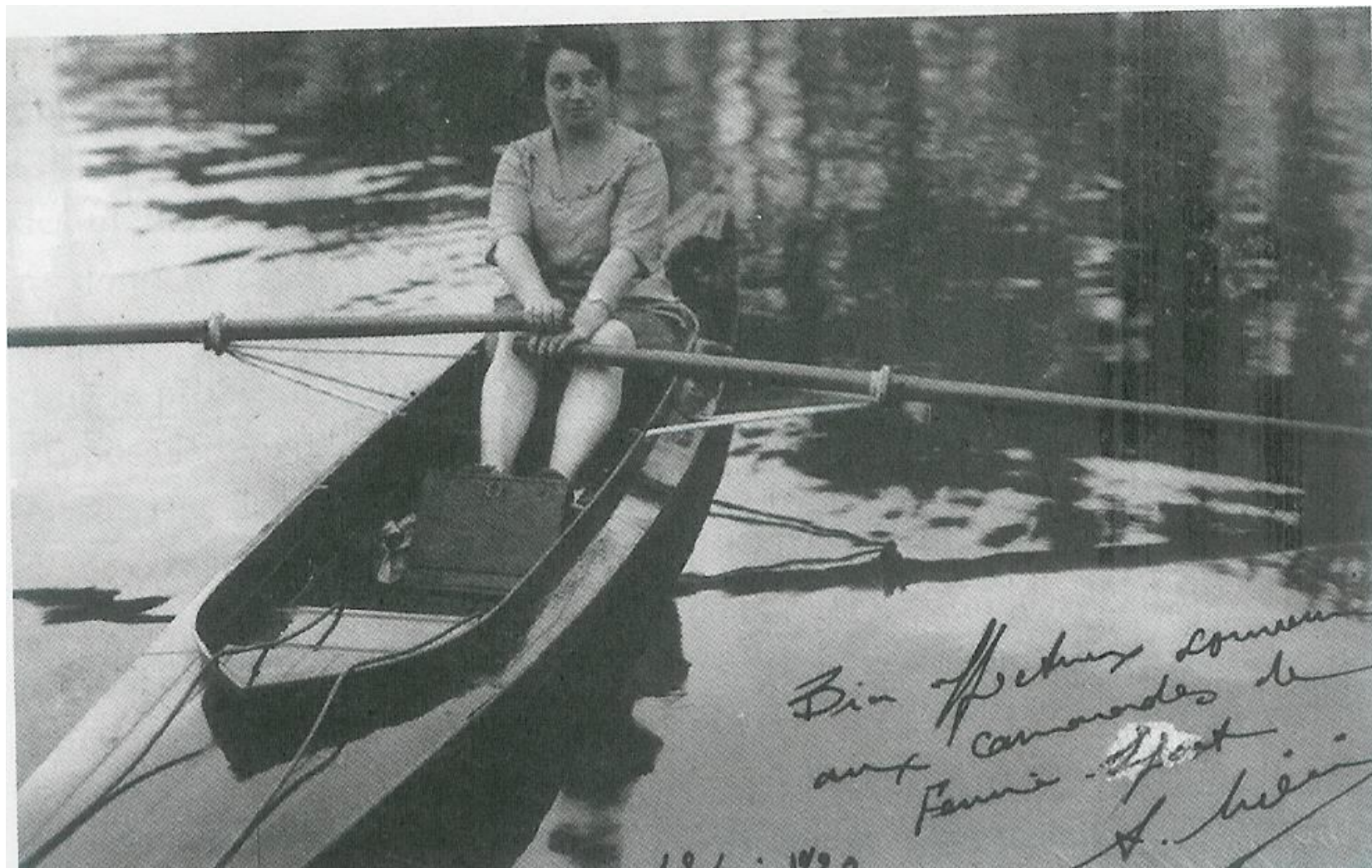
30.

Alice Joséphine Marie Million, αργότερα Alice Milliat

ALICE MILLIAT (1884-1957)

**“THE FIRST WOMAN OLYMPIC
ENTREPRENEUR”**

"She entered a plea for the inclusion of women's track and field in the Olympic Games before 1920." (Miragaya, χ.χ.É)

32.
FEMINA SPORT (ίδρυση 1912)

Πρόεδρος το 1915

- **Ταμίας του Fédération Française Sportive Féminine de France (FSFSF) το 1917**
- **Γενική Γραμματέας το 1918**
- **Πρόεδρος το 1919**

**Ζήτησε την εισαγωγή του
γυναικείου στίβου στους
Ολυμπιακούς Αγώνες πριν το 1920,
και αφού δεν εισακούστηκε
διοργάνωσε ...**

33. Mme. Alice Milliat, Presidente, Federation Sportive Feminine Internationale (FSFSF)

Monte Carlo Women's Olympics, 1921

34.

Διοργάνωσε τους
Γυναικείους Ολυμπιακούς
Αγώνες του Monte Carlo το
Μάρτιο του 1921

- ¹ Δημιουργούν την **Παγκόσμια Ομοσπονδία Γυναικείου Αθλητισμού** στο Μοντε Κάρλο (Τσεκοσλοβακία, Μ. Βρετανία, Γαλλία, ΗΠΑ, και Ισπανία (Miragaya, n.d.).
2. After the Monte Carlo Women's Olympics Alice Milliat "entered another plea for the inclusion of women's track and field in the Olympic Games in 1921" (Drevon, 2005)
3. and since the IOC again ignored Milliat or the **FSFSF demands for inclusion in the Olympics.... The result was the first Women's Olympic Games in Paris in 1922!!!**

35.

"Olympic Games for women" Monte Carlo 1921, 1922, 1923

- ❑ THE FIRST MONTE CARLO WOMEN'S OLYMPICS held March 1921...with the participation of female athletes from 5 countries (France, Great Britain, Norway, Italy, USA !
- ❑ Moreover, according to Miragaya (2006), these first 'Olympic Games' for women held in Monte Carlo 1921, 1922 and 1923 were organized by the International Sporting Club of Monaco, the main objective being to *attract and entertain well-to-do sports enthusiasts on their visits to the Principality of Monaco...*

ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ - ΠΡΟΒΟΛΗ

US Team-Ομάδα των ΗΠΑ

36.

«**Ολυμπιακοί Αγώνες Γυναικών**»: Παρίσι, 20 Αυγούστου **1922** με τη συμμετοχή **300 αθλητριών** (από Γαλλία, Μ. Βρετανία, Νορβηγία, Ιταλία, Ελβετία, Βέλγιο, Τσεχοσλοβακία), και **20,000 θεατές**

- Alice Milliat, **the first woman Olympic entrepreneur**, who also negotiated women's track and field entry in the Olympic Games...
- **Women's Olympic Games** held in Paris August 20, 1922 with **20,000** spectators and **300 women athletes** from France, Great Britain, Norway, Italy, Switzerland, Belgium, and Czechoslovakia... (Kamberidou, 2019).

37.

American team of women athletes led by Miss Godbold, prior to the Games in Paris

«Ολυμπιακοί Αγώνες
Γυναικών», Παρίσι
1922

British Women's
Team at the Opening
ceremony

38. «Ολυμπιακοί Αγώνες Γυναικών», Παρίσι 1922

British Women's Team at the
Opening ceremony

AMERICA'S TEAM OF WOMEN ATHLETES, LED BY MISS GODBOLD, PARADING BEFORE
THE STANDS AT PERSHING STADIUM
Prior to the Olympic Games, in which the United States Team Finished Second, With a Score of 31
Points. *(Times Wide World Photos.)*

39. «Ολυμπιακοί Αγώνες Γυναικών», Παρίσι 1922

"She was so successful that the August newspaper edition of *Le Sportif* compared Madame Milliat to Coubertin" (Drevon, 2005)

Photo published in the New York World, 1922

<http://lits.columbiasc.edu/edenslibrary/LA%20100/Miss%20Ludy/LM1.html>

40. The name 'Olympic', property of the IOC

“...the name ‘Olympic’ has been unrightfully appropriated by the organizers of the Women’s Games and it [the IOC] will take the necessary steps to obtain the help of the international federations so that this designation, which is the property of the IOC, is exclusively reserved for the Games organized by the IOC the first year of every Olympiad.”

Minutes of the IOC Executive Board, Paris, 5 Nov. 1925
(IOC Archives, Lausanne, Switzerland, in: Carpentier & Lefèvre, 2006: 1118)

Milliat negotiated with the IOC the participation of women in track & field in the Amsterdam Olympic Games of 1928

-Five (5) disciplines were included: 800m, 100m, 4x100, high jump (αλμα εις ύψος) και discus throw (δισκοβολία) ...
(Miragaya & Dacosta n.d).

Alice Milliat at the
1928 Olympics
Στους Ο.Α του 1928

**Alice Milliat (middle) and
women athletes in
Amsterdam Olympics**

Alice Milliat (κέντρο) και οι
Αθλήτριες

42. Amsterdam 1928 Summer Olympics

43.

Το 1936, η Milliat απείλησε, ή μάλλον πρότεινε στη ΔΟΕ να υιοθετήσει την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών και ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα γυναικείων αθλημάτων, διαφορετικά θα συνέχιζαν τη διοργάνωση των γυναικείων Ολυμπιάδων... και η ΔΟΕ δέχτηκε...

Η ΔΟΕ και η Διεθνής Ομοσπονδία Ερασιτεχνικού Αθλητισμού, επιχείρησαν να έρθουν σε συμβιβασμό με τη **Γυναικεία Διεθνή Αθλητική Ομοσπονδία, απαιτώντας την κατάργηση των γυναικείων Ολυμπιάδων με αντάλλαγμα τη συμπερίληψη δέκα γυναικείων αθλημάτων στο πρόγραμμά των Ολυμπιακών Αγώνων...**

44. Έμφυλη κατηγοριοποίηση – έμφυλη διχοτόμιση (gender segregation)

- ...και έτσι **αναγκάστηκαν** να θεσπίσουν κλιμακωτά ιδιαίτερους (ξεχωριστούς/άλλους) κανόνες συμμετοχής για **το κοινωνικά κατασκευασμένο «ασθενές φύλο»** (Καμπερίδου 2012; Kamberidou, 2019)
- Θεσπίστηκαν σε αρκετά αθλήματα **ιδιαίτερα κανονιστικά πλαίσια** που είχαν ως βάση τη βιολογική διαφορά, τα γενετικά χαρακτηριστικά, την περιβόητη διαφορά των φύλων,
  - Βέβαια διατυπώθηκε ότι στόχευαν στη διασφάλιση και την προαγωγή της υγείας της γυναίκας και στην προβολή της «γυναικείας χάρης» και της «θηλυκής γοητείας» ....

45. Introduction of Women's Sports

Year	Sports
1900	Tennis, Golf
1904	Archery
1908	Tennis, Figure skating
1912	Swimming
1924	Fencing
1928	Athletics, Gymnastics
1936	Alpine skiing
1948	Canoeing
1952	Equestrian sports
1960	Speed skating
1964	Volleyball, Luge
1976	Rowing, basketball, handball
1980	Field hockey
1984	Shooting, cycling
1988	Tennis, table tennis, sailing
1992	Badminton, judo, biathlon
1996	Football, Softball
1998	Curling, Ice Hockey
2000	Weightlifting, Pentathlon, Taekwondo, Triathlon
2002	Bobsleigh
2004	Wrestling
2008	BMX
2012	Boxing

2014

2016

2020 ?

SKI JUMPING

RUGBY

Covid-19

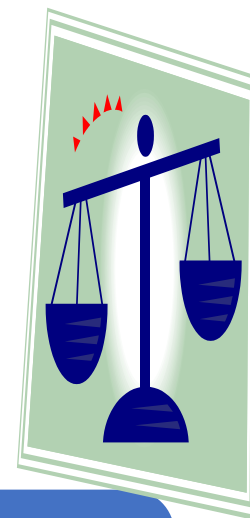

46. ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ – ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΘΛΗΤΡΙΑΣ

47. Ανακεφαλαιώνοντας

Ευρύτεροι κοινωνικοί αγώνες,
δομικές αλλαγές της
κοινωνικής συγκρότησης μετά
τους δύο παγκόσμιους
πολέμους (1914-1918 και
1939-1945) ....

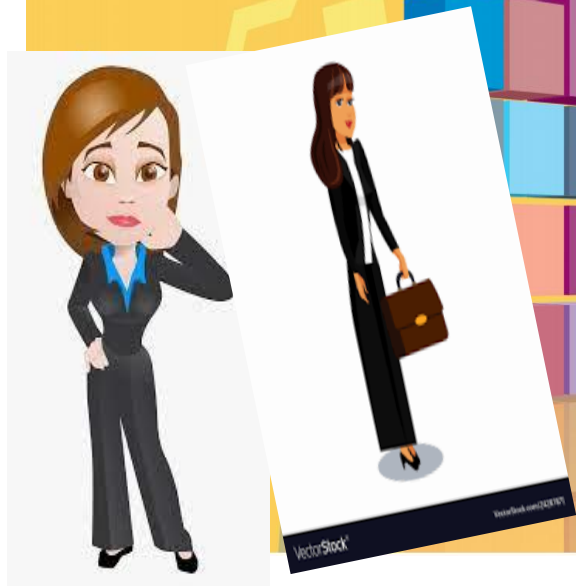
... μεταβολές των αντιλήψεων
περί **έμφυλων ρόλων**
συνέβαλαν στη σταδιακά
αυξανόμενη πρόσβαση των
γυναικών σε πολλές
ανδροκρατούμενες κοινωνικές
περιοχές...

Ωστόσο τα κοινωνικά στερεότυπα περί «ασθενούς φύλου» συνεχίζονται:
Η Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή(ΕΟΕ) σήμερα ....

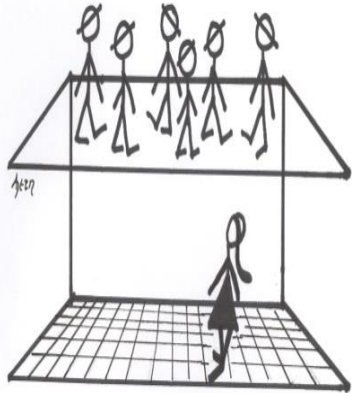

Η έμφυλη κατηγοριοποίηση του αθλητισμού επεκτείνεται και πέραν της αγωνιστικής δράσης και σήμερα....

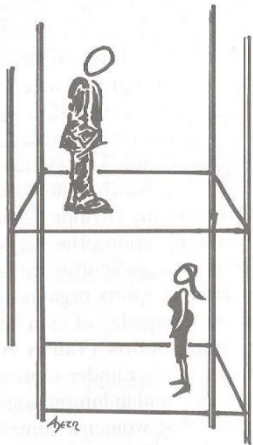

Στον αθλητισμό των επιδόσεων και στον πρωταθλητισμό οι δραστηριότητες ταξινομούνται με βάση το φύλο, χάριν της **ισονομίας** και της **ισότητας**...

Ισονομία: Η ισότητα των ανθρώπων απέναντι στο νόμο, η ισότητα των πολιτών ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Η έννοια χρησιμοποιήθηκε στην αρχαία Ελλάδα, από τον Ηρόδοτο και τον Θουκυδίδη κατά τον 5ο π.Χ....τον 16^ο αιώνα εμφανίστηκε στην αγγλική γλώσσα (isonomy: equal and law)...

*Gender leadership
gap / glass ceiling
by Areti Kamperidis*

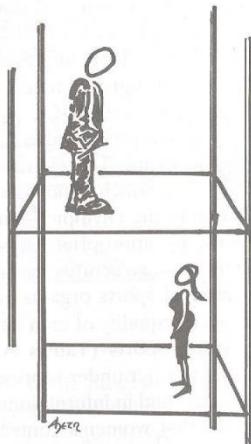
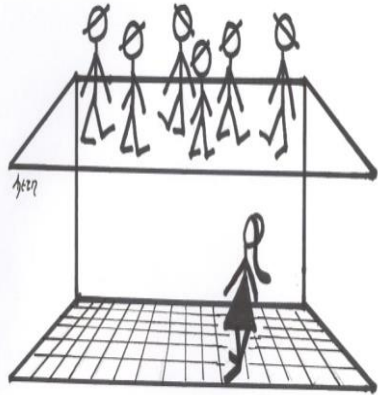

Έργα της Αρετής Καμπερίδου

Έτος 2023

2021

*Gender leadership
gap / glass ceiling
by Areti Kamperidis*

68

άνδρες

35

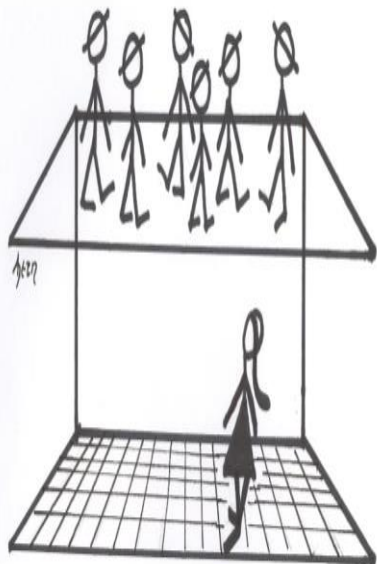
γυναίκες

ΔΟΕ: 103 μέλη

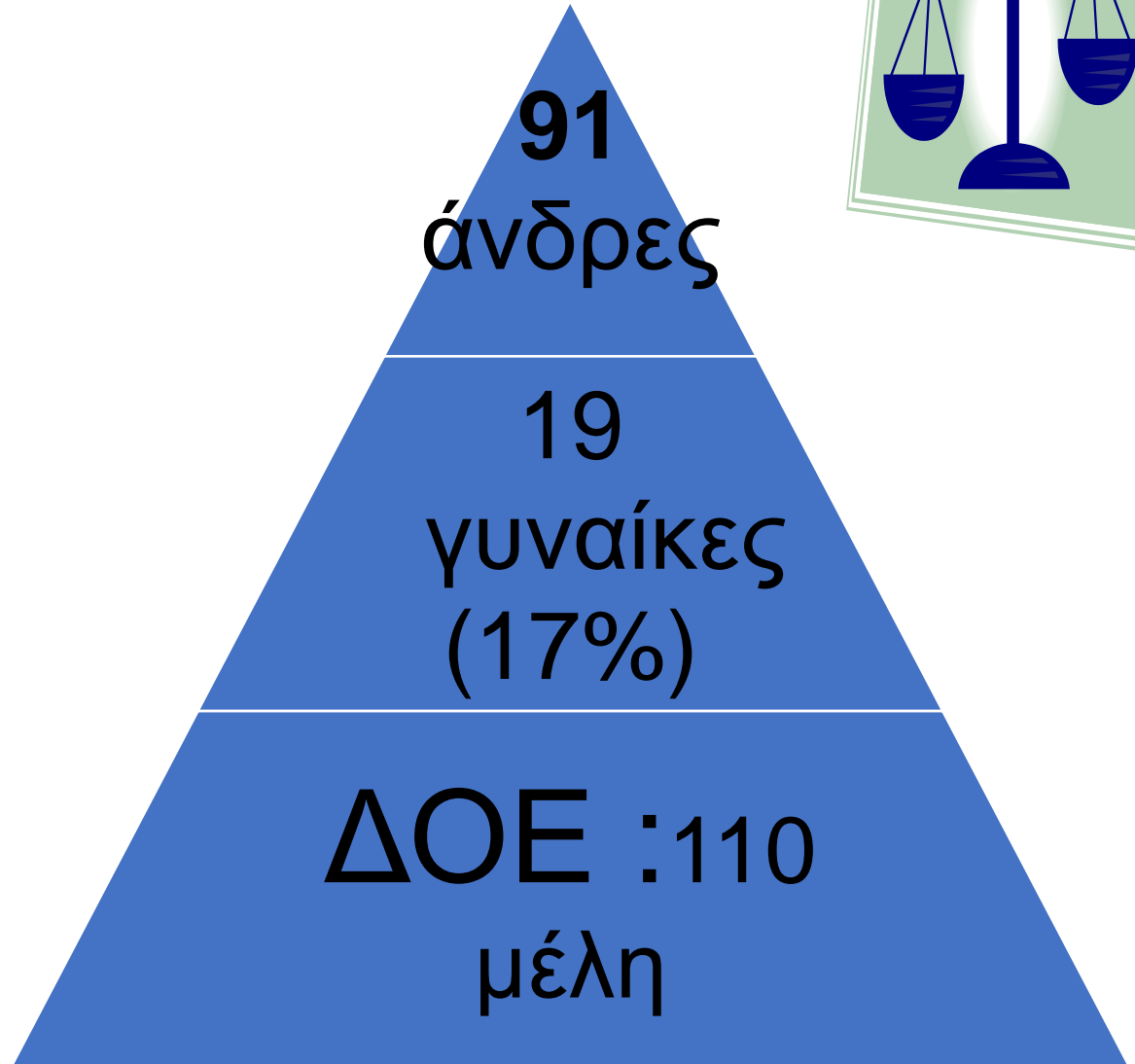
+ 1 honorary president
Count Jacques Rogges (BEL)

ΕΤΟΣ 2020

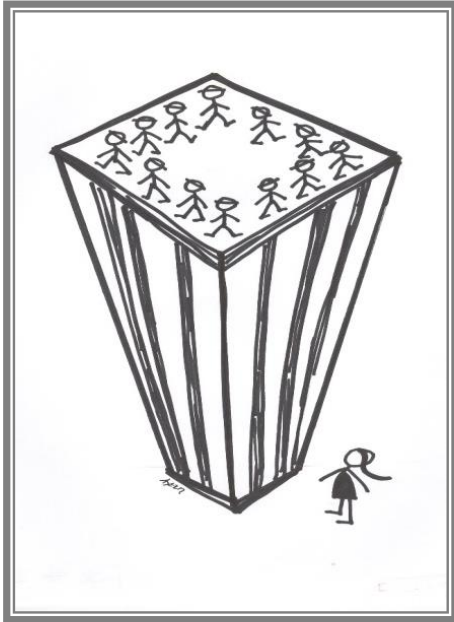
*Gender leadership
gap and glass
ceiling*
by Areti Kamperidis

ΕΤΟΣ 2013

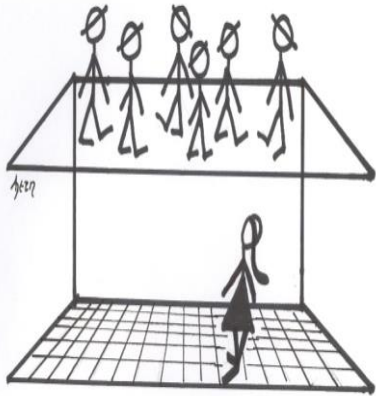

**Το έμφυλο χάσμα στην ηγεσία – η γυάλινη οροφή
το έτος 2023**

Έργο της Areti Kamperidis

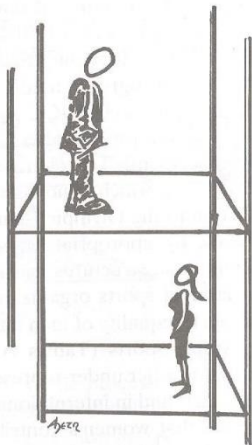
Το έμφυλο χάσμα στην ηγεσία – η γυάλινη οροφή της Areti Kamperidis

41
Presidents
are
men

3
Presidents are
women

44 Αθλητικές
ομοσπονδίες με 538
μέλη, ΔΣ: 453 άνδρες και 85
γυναίκες (16%)

MAKE PLACE FOR
ONE MORE WOMAN

Εν ολίγοις, η έμφυλη κατηγοριοποίηση του ολυμπιακού αθλητισμού **ξεπερνάει το καθαρά αθλητικό αγωνιστικό πλαίσιο...**

- Ο δομικός αυτός μηχανισμός (η έμφυλη κατηγοριοποίηση) αναδεικνύεται ως **μηχανισμός παραγωγής κοινωνικής ανισότητας:**
  - π.χ. η γυναικεία υποεκπροσώπηση στους αθλητικούς θεσμούς, στην αθλητική ιεραρχία.
  - **Η εικόνα της ΔΟΕ από το 1896 μέχρι το 1981 υπήρξε αποκλειστικά ανδρική.**

MAKE PLACE FOR
ONE MORE WOMAN

You Tube /MakePlace4OneMoreWoman

*“ Κάνουμε Χώρο για
περισσότερες γυναίκες
στην Αθλητική Συμμετοχή,
την Προπονητική Καθοδήγηση,
τη Διοικητική Στελέχωση... ”*

ΒΟΥΛΑ ΚΟΖΟΜΠΟΛΗ

Πρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Ολυμπιονικών,
Ολυμπιονίκης Υδατοσφαίρισης

Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, 8 Μαρτίου 2023

- Βλέπε: Συνέντευξη της Ειρήνης Καμπερίδου, 8 Μαρτίου 2023 με θέμα:

- **«ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ-ΑΠΟΚΛΕΙΜΣΟΥ (1896-2023): Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΩΣ ΠΕΔΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗΣ»**

https://odelalis.gr/nena-meimari-i-imer-a-tis-gynaikas/?fbclid=IwAR0XwtCBH04_OxmyHGO4Yopp_ytvRYm3wTGLgPKmP1LkZgPw7AGrTq4QkI0

ΕΠΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ

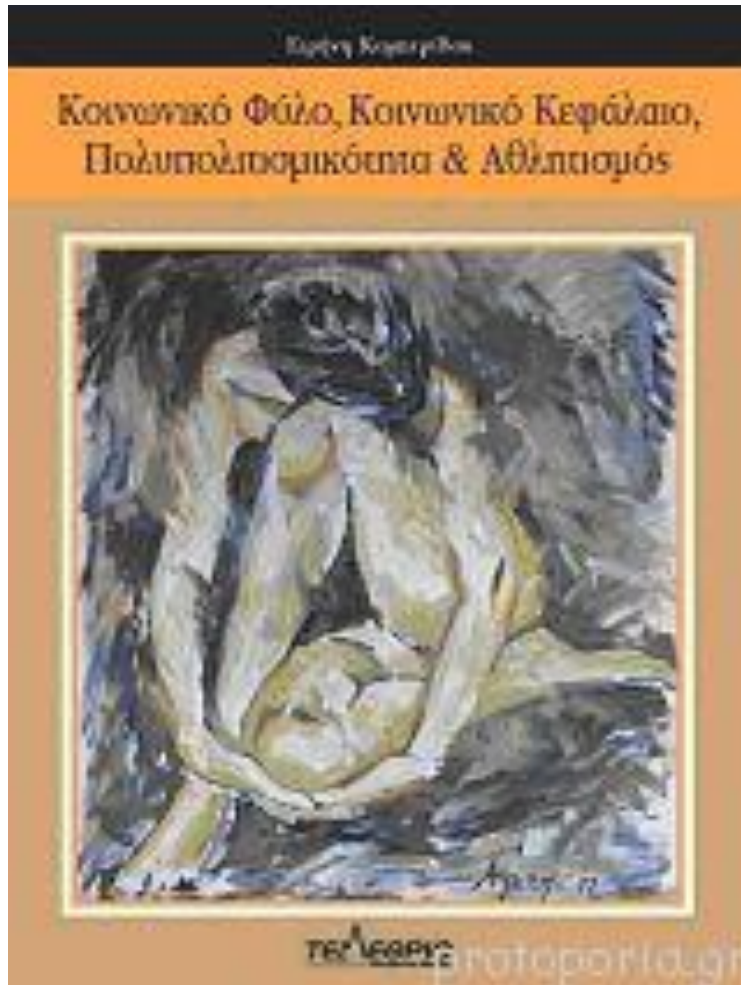
Συνέχεια 4^η διάλεξη 9/3/2024

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες ως μέσο γνωστοποίησης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

*Πεδίο Κοινωνικής
Χειραφέτησης, όχι μόνο για τις
γυναίκες...*

Λέξη κλειδί: ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ

ΠΗΓΕΣ

Καμπερίδου, Ειρήνη (2011). *Κοινωνικό Φύλο, Κοινωνικό Κεφάλαιο, Πολυπολιτισμικότητα και Αθλητισμός*. Εκδόσεις Τελέθριο, Α. Πιπέρης & ΣΙΑ ΕΕ (Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 42625)

[Irene Kamberidou \(uoa.gr\)](http://uoa.gr)

Πηγές/βιβλιογραφία επίσης στο: **UoA Scholar:**
<http://scholar.uoa.gr/ikamper/publications>

|

ΔΕΙΓΜΑ ΠΗΓΩΝ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

3^{ης} διάλεξης

και επόμενης

4^{ης} διάλεξης

- Carpentier, F. & Lefèvre, JP (2006) The modern Olympic Movement, women's sport and the social order during the inter-war period, *The International Journal of the History of Sport*, 23:7, 1112-1127, DOI: [10.1080/09523360600832387](https://doi.org/10.1080/09523360600832387) (τελευταία πρόσβαση 8/3/2024)
- Kamberidou, I. (2012). New Realms of Agency: Promoting Peace Education and Gender Equity through Sport. In *Sport Science and Physical Education*, [Ed. Luminita Georgescu], *Encyclopedia of Life Support Systems (EOLSS)*, Eolss Publishers, Oxford ,UK. Oxford ,UK: Developed under the Auspices of UNESCO, Eolss
- Kamberidou, I. (2011). Athlete Activism and Peace Education: Bridging the Social Inequality Gap through Sports.. *Nebula*, 8, 168–180
- Voyles, Caroline (2019) Sex Segregation in Sport: A Denial of Rights and Opportunities for Health. *Health and Human Rights Journal*. June 28, <https://www.hhrjournal.org/2019/06/sex-segregation-in-sport-a-denial-of-rights-and-opportunities-for-health/> (τελευταία πρόσβαση 8/3/2024).
- See also, OHCHR (2018). Regulations regarding eligibility for the female classification (athletes with differences of sex development) (OL OTH 62/2018). Retrieved on June 27, 2019 from: https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Health/Letter_IAAF_Sept2018.pdf (τελευταία πρόσβαση 8/3/2024).

- **Kamberidou, I. (2019). GENDER INTEGRATION IN THE MILITARY: GENDER-NEUTRAL STANDARDS AND COED SPORTS. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 5(11), 23-45. Open Access Publishing Group. [Publisher's Version Abstract](#), [gender.integration.in.the.military.pdf](#)**
- --**Kamberidou, I., Bonias, A., & Patsantaras, N. (2019). SPORT AS A MEANS OF INCLUSION AND INTEGRATION FOR "THOSE OF US WITH DISABILITIES". *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 5(12), 99-128. Open Access Publishing Group. [Publisher's Version](#)**
- -**Kamberidou, I. & Chroni, S. (2016).The Greek Experience: Outstanding Women in the Social Space of Sport. In *Inspirational Women in Europe: making a difference in Physical Education, Sport and Dance* (pp. 224–242). Juiz de Fora, Brazil.: Rosa Diketmüller (editor). Juiz de Fora :NGIME/UFJF, 2016 (IAPESGW Continent Series). Publication of the International Association of Physical Education and Sport for Girls and Women (IAPESGW), ISBN 978-85 67380-55-1.**
- -**Kamberidou, I. (2012). New Realms of Agency: Promoting Peace Education and Gender Equity through Sport. In *Sport Science and Physical Education, [Ed. Luminita Georgescu]*, *Encyclopedia of Life Support Systems (EOLSS)*, Eolss Publishers, Oxford ,UK. Oxford ,UK: Developed under the Auspices of UNESCO, Eolss publ. [new realms of agency e1-12-89-14.pdf](#)**

- **Patsantaras, N., & Kamberidou, I. (2022). *EXPERIENCING THE MYTH: GREEKNESS AND THE GERMAN HERO*. *European Journal of Physical Education and Sport Science (ISSN: 2501 - 1235)*, 8(6), 61-82. Open Access Publishing Group. [Publisher's Version Abstract](#) [experiencing the myth published august 19 2022 .pdf](#)**
- **Kefi-Chatzichamperi, E. & Kamberidou, I. (2021). *THE NATIONAL ACTION PLAN FOR GENDER EQUALITY: WOMEN, SPORTS AND MILITARY INSTITUTIONS*. *European Journal of Physical Education and Sport Science (ISSN: 2501 - 1235)*, 7(3), 90-116. Open Access Publishing Group. [Publisher's Version Abstract](#) doi:<http://dx.doi.org/10.46827/ejpe.v7i3.3959>**
- **Kefi-Chatzichamperi, E., Kamberidou, I., & Patsantaras, N. (2021). *COED SPORTS AS AN 'INTEGRATION TOOL' IN HELLENIC MILITARY HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS*. *European Journal of Physical Education and Sport Science (ISSN 2501 – 1235)*, vol.7, issue 1, pp. 1-19. <http://dx.doi.org/10.46827/ejpe.v7i1.3726>. Issue: <https://oapub.org/edu/index.php/ejep/issue/view/237> Article: <https://oapub.org/edu/index.php/ejep/article/view/3726/6362>**

- **Kamberidou, I.** (2012). [Athletes United for Peace: Reconciliation through Sport](#). In *Proceedings of the international conference SPORT AS A MEDIATOR BETWEEN CULTURES* (pp. 187–202). International Council of Sport Science and Physical Education (ICSSPE/CIEPSS), Hanns-Braun-Strase Friesenhaus II D-14053 Berlin. Editors Ronnie Lidor, Karl-Heinz Schneider & Katrin Koenen. ISBN 978-3-9811179-4-3 copyright 2012 by ICSSPE.
- **-Kamberidou, I.** (2012). [PEACE EDUCATION: MOVING FORWARD THROUGH SPORT–ATHLETES UNITED FOR PEACE \(chapter six, pp. 205-266 in English\)](#). In *Gender, Social Capital, Multiculturalism & Sport [book in Greek, chapter six in English]* (pp. 205–266). Publisher: Telethron, Athens, pp.205-266.
- **-Kamberidou, I.** (2011). [Athlete Activism and Peace Education: Bridging the Social Inequality Gap through Sports.](#) *Nebula*, 8, 168–180. Samar Habib. [Publisher's Version](#)
- Kamberidou, Irene (2010). THE “GLASS ESCALATOR” & “GENDER FATIGUE”: GETTING GENDER BACK ON THE AGENDA. *Proceedings of the 5th International Conference on Interdisciplinarity in Education ICIE '10*. Tallin Estonia: The National Technical University of Athens, pp. 89-98. [the glass escalator and gender fatigue g.pdf](#)
- Kamberidou, I. (2008a). Training the trainers/ educating the educators. Education-Engagement-Retention: the gender factor in digital illiteracy in Greece. Proceedings of the European Commission Shadowing Conference, 6 March 2008, Brussels "Move out of the shadow! Seize the opportunity!": 51-68. <https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/frontend/el/browse/2775535> , and in: <https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/object/2775535/file.pdf>

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

